

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

BİRSEN BERRAK TÜZÜNATAÇ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası	: 2014/20364
Karar Tarihi	: 5/10/2017
Başkan	: Burhan ÜSTÜN
Üyeler	: Serruh KALELİ Hicabi DURSUN Hasan Tahsin GÖKCAN Yusuf Şevki HAKYEMEZ
Raportör	: Ayhan KILIÇ
Başvurucu	: Birsen Berrak TÜZÜNATAÇ
Vekili	: Av. Gökçe KILIÇ GÜLSARAN

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, evin terasında bulunulduğu sırada çekilen görüntülerin televizyonda yayımlanması nedeniyle şeref ve itibarın korunması hakkının; buna ilişkin olarak açılan tazminat davasının uzun sürmesi nedeniyle makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 22/12/2014 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.
6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık görüş bildirmemiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

7. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:
8. Başvurucu 1984 doğumlu olup İstanbul'da ikamet etmektedir. Başvurucu, birçok sinema filmi ve televizyon dizisinde rol almış bir sinema ve televizyon oyuncusudur.

9. Başvurucunun İstanbul ili Kabataş semtinde bulunan ve altı katlı bir apartmanın en üst katında yer alan evinin terasında/balkonunda çekilmiş görüntüleri 14/7/2010 tarihinde saat 23.00'te Fox TV isimli yayın kuruluşunun "Bizden Kaçmaz" adlı programında yayımlanmıştır. Görüntülerde başvurucunun, kendisi de ünlü bir komedyen ve sinema oyuncusu olan Ş.G. ile yakınlaştığı görülmektedir. Daha düşük bir kottan çekilmiş olması nedeniyle görüntülerde başvurucunun terasının veya evinin içi görünmemekte, sadece terasının bir köşesinin duvarı ve üzerindeki gökyüzü boşluğu görülebilmektedir. Görüntü çekimleri, başvuru ile partnerinin terasın daha düşük bir kottan görülebilen köşesine geldikleri anları kapsamaktadır. Görüntüyü çeken kişilerin kendi aralarında yaptıkları, "Saklanın abi gözükmeyin." biçimindeki konuşmalarından çekimlerin gizli yapıldığı anlaşılmaktadır. Görüntülerin yayımlandığı televizyon programında "Ş.G. (Türkiye'nin R. İ.si) ile Berrak Tüzünataç'ın çok gizli aşk ilişkisinin ortaya çıkarıldığı" teması işlenmiştir.

10. Başvurucu 23/7/2010 tarihinde İstanbul 13. Asliye Hukuk Mahkemesinde (Mahkeme) Fox TV isimli yayın kuruluşunun sahibi aleyhine tazminat davası açmıştır. Dava dilekçesinde, başvurucunun kamuoyunda tanınan bir sanatçı olduğu vurgulanarak evinin balkonundan yakınlaştırma yöntemi uygulanmak suretiyle çekilen mahrem görüntü ve fotoğraflarının yayımlanması nedeniyle şeref ve itibarının zedelendiği belirtilmiştir. Dilekçede, başvurucunun gizlice ve rızası bulunmadan çekildiği açık olan mahrem görüntülerinin yayımlanmasının yegâne amacının programın izlenirliğinin artırılması olduğu ve bunun kişilik haklarını zedelediği ifade edilmiştir. Yayın esnasında tasvip edilmesi mümkün bulunmayan ithamlarda bulunduğu ileri sürülen dilekçede, bu yayımla toplumda başvuru aleyhine olumsuz bir algı yaratıldığına dikkat çekilmiş ve bunun hukuka aykırı olduğu savunulmuştur. Dilekçede sonuç olarak yayın tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte 50.000 TL manevi tazminata karar verilmesi talep edilmiştir.

11. Mahkeme 7/2/2013 tarihli kararıyla davayı reddetmiştir. Kararın gerekçesinde başvurucunun sanat dünyasında tanınmış bir oyuncu olduğuna, yaşam tarzı ve şöhreti nedeniyle magazin basınının ilgisini cezbedtiğine dikkat çekildikten sonra dava konusu yayının magazin ile ilgili olması nedeniyle konu ile ifade arasında düşünsel bağlılığın bulunduğu belirtilmiştir. Yayının eleştiri mahiyeti taşıdığına ve haberin gerçeği yansıttığına işaret eden Mahkeme, yayının başvurucunun onur ve itibarını zedeleyecek ifadeler içermediğini ve bu nedenle hukuka aykırılıktan söz edilemeyeceğini ifade etmiştir. Mahkeme ayrıca görüntünün başvurucunun evine gizlice girilerek değil kamuya açık olan sokaktan çekildiğinin altını çizmiştir. Mahkeme son olarak davalı tarafın, Ş.G.nin takibi sırasında tesadüfen olayın görüldüğü ve balkondaki kişilerin Ş.G. ve başvurucunun olduğunun anlaşılması üzerine çekime devam edildiği yolundaki savunmasının aksinin ispatlanmadığını vurgulamıştır.

12. Mahkeme kararı, Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin (Daire) 15/4/2014 tarihli kararıyla onanmış; karar düzeltme istemi de Dairenin 22/10/2014 tarihli kararıyla reddedilmiştir. Nihai karar 21/11/2014 tarihinde başvurucuya tebliğ edilmiştir.

13. Başvurucu 22/12/2014 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal Hukuk

14. 22/4/1926 tarihli ve 818 sayılı mülga Borçlar Kanunu'nun 41. maddesi şöyledir:

"Gerek kasten gerek ihmal ve teseyyüp yahut tedbirsizlik ile haksız bir surette diğer kimseye bir zarar ıka eden şahıs, o zararın tazminine mecburdur.

Ahlaka mugayir bir fiil ile başka bir kimsenin zarara uğramasına bilerek sebebiyet veren şahıs, kezalik o zararı tazmine mecburdur."

15. 818 sayılı mülga Kanun'un 49. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Şahsiyet hakkı hukuka aykırı bir şekilde tecavüze uğrayan kişi, uğradığı manevi zarara karşılık manevi tazminat namıyla bir miktar para ödenmesini dava edebilir."

16. 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 49. maddesi şöyledir:

"Kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür.

Zarar verici fiili yasaklayan bir hukuk kuralı bulunmasa bile, ahlaka aykırı bir fiille başkasına kasten zarar veren de, bu zararı gidermekle yükümlüdür."

17. 6098 sayılı Kanun'un 58. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Kişilik hakkının zedelenmesinden zarar gören, uğradığı manevi zarara karşılık manevi tazminat adı altında bir miktar para ödenmesini isteyebilir."

18. 19/6/2004 tarihli ve 5187 sayılı Basın Kanunu'nun 3. maddesi şöyledir:

"Basın özgürdür. Bu özgürlük; bilgi edinme, yayma, eleştirme, yorumlama ve eser yaratma haklarını içerir.

Basın özgürlüğünün kullanılması ancak demokratik bir toplumun gereklerine uygun olarak; başkalarının şöhret ve haklarının, toplum sağlığının ve ahlakının, millî güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği ve toprak bütünlüğünün korunması, Devlet sırlarının açıklanmasının veya suç işlenmesinin önlenmesi, yargı gücünün otorite ve tarafsızlığının sağlanması amacıyla sınırlanabilir."

B. Uluslararası Hukuk

19. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kişisel şeref ve itibara yapılan müdahaleleri Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) "Özel ve aile yaşamına, konuta ve haberleşmeye saygı hakkı" kenar başlıklı 8. maddesi kapsamında değerlendirmektedir. AİHM'e göre kişisel itibarın korunması hakkı, Sözleşme'nin 8. maddesi tarafından korunan özel yaşama saygı hakkının bir parçasıdır (Pfeifer/Avusturya, B. No: 12556/03, 15/11/2007, § 35; Axel Springer AG/Almanya [BD], B. No: 39954/08, 7/2/2012, § 83). Aynı şekilde gazete makalesinde hakaret içerdiği iddia edilen beyanlara karşı bir kimsenin itibarının korunması hakkı da (White/İsveç, B. No: 42435/02, 19/9/2006, §§ 19, 30), kişinin adı, soyadı ve fotoğrafı gibi kişilik haklarına dâhil olan unsurların yayımlanması suretiyle korunmadığı iddiası da (Von Hannover/Almanya, B. No: 59320/00, 24/6/2004, §§ 50-53) özel yaşam kapsamında görülmüştür. Bir kişinin görüntüsü o kişiyi emsallerinden ayırt eden ve kendine has karakteristik özellikleri ortaya çıkaran kişiliğinin temel niteliklerinden birini oluşturmaktadır. Bir kişinin görüntüsünün korunması hakkı, kişisel gelişimin en önemli unsurlarındandır. Dolayısıyla bu hak bireylere görüntülerinin yayımlanmasını

reddetme hakkını da içeren görüntünün kullanımını kontrol etme hakkını vermektedir (*Küchl/Avusturya*, B. No: 51151/06, 4/12/2012, § 58).

20. Sözleşme'nin 8. maddesinin olaya uygulanabilmesi için kişinin itibarına yapılan saldırının hem belli bir ağırlık düzeyine erişmiş olması hem de kişinin itibarına saygı gösterilmesini isteme hakkından başvuruçunun kişisel olarak yararlanmasına zarar verecek şekilde yapılmış olması gerekir. Ayrıca öngörülebilir şekilde kişinin kendi eylemleri sonucu ortaya çıkabilecek itibarının zedelenmesi olgusundan şikâyet etmek için Sözleşme'nin 8. maddesi ileri sürülemez (*Mater/Türkiye*, B. No: 54997/08, 16/7/2013, § 52).

21. Kamuya mal olmuş kişiler dahi bazı koşullarda özel yaşamlarının korunması ve özel yaşamlarına saygı gösterilmesi hususunda meşru beklentiye sahip olabilir (*Küchl/Avusturya*, § 59).

22. AİHM içtihatlarında sıklıkla vurgulandığı gibi ifade özgürlüğü demokratik toplumun temelini oluşturan ana unsurlardan, toplumun ilerlemesi ve bireyin gelişmesi için gerekli temel şartlardan birini oluşturmaktadır. AİHM -Sözleşme'nin 10. maddesinin 2. paragrafı saklı tutulmak üzere- ifade özgürlüğünün sadece toplum tarafından kabul gören veya zararsız ya da ilgisiz kabul edilen "bilgi" ve "fikirler" için değil incitici, şok edici ya da endişelendirici bilgi ve düşünceler için de geçerli olduğunu pek çok kararında yinelemiştir. AİHM'e göre ifade özgürlüğü; yokluğu hâlinde "demokratik bir toplum"dan söz edilemeyecek olan çoğulculuğun, hoşgörünün ve açık fikirliliğin bir gereğidir. 10. maddede güvence altına alınan bu hak, bazı istisnalara tabi ise de bu istisnaların dar yorumlanması ve bu hakkın sınırlandırılmasının ikna edici olması gerekir (*Küchl/Avusturya*, § 60).

23. AİHM, demokratik bir toplumda basının oynadığı temel rolün altını birçok kez çizmiştir. Her ne kadar özellikle de başkalarının şöhret ve haklarının korunmasıyla ilgili olarak bazı sınırları aşmaması gerekse de basının görev ve sorumluluklarının bilincinde olarak kamu yararını ilgilendiren her konuyu iletme görevi vardır. Sadece basının bu bilgi ve fikirleri yayma görevi bulunmamakta, kamu da bunları alma hakkına sahip olmaktadır. Aksi takdirde basının hayati nitelik taşıyan "kamu gözetleyiciliği" (*public watchdog*) rolünü oynaması mümkün olmaz (*Küchl/Avusturya*, § 61).

24. Basın özgürlüğü aynı zamanda belli bir dereceye kadar abartı ve hatta tahrikin korunmasını da kapsar. AİHM'e göre ne kendisi ne de derece mahkemeleri somut olayda hangi haber tekniğinin tercih edilmesi gerektiğine dair görüşünü basınının yerine ikame edebilir (*Küchl/Avusturya*, § 62). Ancak sosyal görevini yerine getirebilmesi için basının özgür olması kadar sorumluluk bilinci ile hareket etmesi de şarttır (*Prager ve Oberschlick/Avusturya*, B. No: 15974/90, 26/4/1995, § 34). Bu özgürlük aynı zamanda ilgililerin meslek ahlakına saygı göstererek doğru ve güvenilir bilgi verecek şekilde ve iyi niyetli olarak hareket etmelerini de zorunlu kılmaktadır (*Bladet Tromso ve Stensaas/Norveç* [BD], B. No: 21980/93, 20/5/1999, § 65).

25. İfade özgürlüğü fotoğrafların yayımlanmasını içerse de fotoğrafların bir kişi ya da ailesi hakkında çok kişisel ve hatta çok özel bilgiler içerebilmesi nedeniyle bu alan başkalarının hak ve şöhretlerinin korunması noktasında özel bir önem arz etmektedir (*Küchl/Avusturya*, § 63).

26. Sözleşme'nin 10. maddesinin (2) numaralı fıkrası bağlamında "zorunluluk" sıfatı "acil bir sosyal ihtiyaç"ın varlığına işaret eder. Böyle bir ihtiyacın var olup olmadığının ve bunun giderilmesi için ne tür tedbirler alınması gerektiğinin değerlendirilmesinde ulusal otoriteler belli bir takdir marjına sahiptir. Bu takdir yetkisi sınırsız olmayıp görevi sınırlamanın Sözleşme'nin 10. maddesinde korunan ifade özgürlüğüyle bağdaşır bağdaşmadığı hakkında nihai hükmü vermek olan AİHM'in denetimine tabidir. AİHM'in denetim fonksiyonunu icra ederkenki görevi, bir bütün olarak davanın somut koşulları ışığında müdahaleye bakmak ve ulusal otoriteler tarafından müdahaleyi haklılaştırmak için gösterilen gerekçelerin "ilgili ve yeterli" olup olmadığını ve "izlenen amaçla orantılı" bulunup bulunmadığını belirlemektir (*Küchl/Avusturya*, § 64).

27. Ulusal otoritelerin "diğerlerinin haklarının ve itibarının korunması" ile ifade özgürlüğü bağlantılı davalarda Sözleşme tarafından garanti altına alınan ve bazı durumlarda birbiriyle çatışabilen iki değer, diğer bir ifadeyle Sözleşme'nin 10. maddesinde koruma altına alınan ifade özgürlüğü ile 8. maddesinde düzenlenen özel hayata saygı hakkı arasında adil bir denge kurmaları gerekmektedir (*Küchl/Avusturya*, § 65).

28. AİHM, bu tür davalarda sonucun kural olarak başvurunun rahatsız edici makaleyi yayımlayan yayıncı tarafından Sözleşme'nin 10. maddesi kapsamında ya da makaleye konu olan kişi tarafından Sözleşme'nin 8. maddesi kapsamında yapılabildiğine bağlı olarak değişmemesi gerektiğini vurgulamaktadır. AİHM gerçekte her iki hakkın da eşit saygıyı hak ettiğine işaret etmekte ve buna göre takdir marjının her iki durumda da kural olarak aynı olması gerektiğinin altını çizmektedir (*Axel Springer AG/Almanya*, § 87). AİHM'e göre ulusal otoriteler tarafından AİHM içtihadında ortaya konan kriterlere uygun olarak bu iki hak arasında denge kurulduğu hâllerde AİHM'in kendi görüşünü ulusal mahkemelerin görüşü yerine ikame edebilmesi için daha güçlü gerekçeler ortaya koyması gerekir (*Axel Springer AG/Almanya*, § 88).

29. AİHM, *Küchl/Avusturya* kararında ifade özgürlüğünün özel hayata saygı hakkı ile dengelendiği hâllerde uygulanacak kriterleri *Von Hannover (No. 2)/Almanya* ve *Axel Springer AG/Almanya* kararlarına atıfla şöyle özetlemiştir (*Küchl/Avusturya*, § 67):

(i) Kamu yararına yönelik tartışmaya katkısı

(ii) İlgili kişinin kamu oyunda ne derecede bilinir olduğu ve haberin konusunun ne olduğu

(iii) İlgili kişinin önceki eylemleri

(iv) Bilginin edinildiği metod ve doğruluğu/fotoğrafın çekildiği koşullar

(v) Yayının içeriği, şekli ve sonuçları

30. Hedef alınan kişinin rol ve fonksiyonu ile haber, yazı, röportaj ve/veya fotoğrafa konu faaliyetin niteliği bir önceki kriterle bağlantılı önemli başka bir kriter oluşturmaktadır. Burada sıradan bireyler ile kamusal şahıs ya da siyasi kişilik olarak kamusal alanda hareket eden bireyleri ayırmak yerinde olur. Kamu tarafından tanınmayan bir kişi, kişisel itibarına saygı gösterilmesini isteme hakkına ve özel hayata saygı hakkına ilişkin özel bir korumadan yararlanmayı talep edebilirken kamu tarafından tanınan bireyler için bu derecede bir koruma söz konusu değildir (*Minelli/İsviçre* (k.k.), B. No: 14991/02, 14/6/2005).

V. İNCELEME VE GEREKÇE

31. Mahkemenin 5/10/2017 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Özel Hayata Saygı Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Başvurucunun İddiaları

32. Başvurucu, kamuoyunda tanınan bir sanatçı olduğunu vurgulayarak evinin balkonundan yakınlaştırma yöntemi uygulanmak suretiyle çekilen mahrem görüntü ve fotoğraflarının yayımlanması nedeniyle şeref ve itibarının zedelendiğini belirtmiştir. Başvurucu, gizlice ve rızası bulunmadan çekilen mahrem görüntülerinin yayımlanmasının tek amacının programın izlenilirliğinin artırılması olduğunu ve bunun kişilik haklarını örselediğini ifade etmiştir. Mahkemenin görüntülerin kamuya açık bir alanda çekildiğine yönelik değerlendirmesinin hatalı olduğunu savunan başvuru, altı katlı binanın en üst katında yer alan balkonunun yoldan geçenler tarafından görülmesinin mümkün olmadığını ve evin çevresinin de ağaçlık olduğunu vurgulamış ve bu nedenle görüntülerin ancak yüksek bir yerden yakınlaştırma yöntemiyle çekilmiş olabileceğini ileri sürmüştür, tanık beyanlarının da bunu doğruladığının altını çizmiştir. Başvurucu, kendisine ait olan ve topluma kapalı olan evinin balkonunda gizli çekim yoluyla elde edilen görüntülerin yayımlanmasının özel hayata saygı hakkını ihlal ettiğini öne sürmüştür. Yargıtay içtihadına göre de terasın kamuya açık olmayan alanlardan olduğunu belirten başvuru, gerek Mahkemenin gerekse Dairenin bu yöndeki iddialarını incelemediğinden yakınmıştır.

33. Başvurucu ayrıca bu görüntülerin basında yayımlanmasının tedbiren durdurulmasına ilişkin Şişli 2. Sulh Hukuk Mahkemesinin 15/7/2010 tarihli kararıyla, görüntülerin kişilik haklarını zedeleyici mahiyette olduğu hususunun kesin hükme bağlandığı hâlde Mahkemenin aksi kanaate ulaşmasının hukuka aykırı olduğu şikâyetinde bulunmuştur.

34. Başvurucu; basının haber verme ve toplumu ilgilendiren konularda yorum, eleştiri ve bilgilendirme yapma hakkına sahip olduğunu kabul etmekle birlikte eleştiri, yorum ve bilgilendirme yaparken başkalarının kişilik haklarını ihlal etmemesi gerektiğini vurgulamıştır. Çekilen görüntülerin yayımlanması nedeniyle bir süre psikolojik çöküntü yaşadığını ifade eden başvuru, bu görüntülerin yayımlanmasının basın özgürlüğünün sınırlarını aştığını ve kişilik haklarını zedelediğini ileri sürmüştür. Başvurucu sonuç olarak adil yargılanma hakkı ile özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

2. Değerlendirme

35. Anayasa'nın "Özel hayatın gizliliği" kenar başlıklı 20. maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz.

...

Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini

talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir."

36. Anayasa'nın "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" kenar başlıklı 26. maddesi şöyledir:

"Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmi makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar. Bu fıkra hükmü, radyo, televizyon, sinema veya benzeri yollarla yapılan yayımların izin sistemine bağlanmasına engel değildir.

Bu hürriyetlerin kullanılması, milli güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği, Cumhuriyetin temel nitelikleri ve Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün korunması, suçların önlenmesi, suçluların cezalandırılması, Devlet sırrı olarak usulünce belirtilmiş bilgilerin açıklanmaması, başkalarının şöhret veya haklarının, özel ve aile hayatlarının yahut kanunun öngördüğü meslek sırlarının korunması veya yargılama görevinin gereğine uygun olarak yerine getirilmesi amaçlarıyla sınırlanabilir.

Haber ve düşünceleri yayma araçlarının kullanılmasına ilişkin düzenleyici hükümler, bunların yayımını engellemek kaydıyla, düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin sınırlanması sayılmaz.

Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunla düzenlenir."

37. Anayasa'nın "Basın hürriyeti" kenar başlıklı 28. maddesinin ilgili fıkraları şöyledir:

"Basın hürdür, sansür edilemez. Basımevi kurmak izin alma ve mali teminat yatırma şartına bağlanamaz.

Devlet, basın ve haber alma hürriyetlerini sağlayacak tedbirleri alır.

Basın hürriyetinin sınırlanmasında, Anayasanın 26 ve 27 nci maddeleri hükümleri uygulanır."

38. Anayasa'nın 5. maddesi şöyledir:

"Devletin temel amaç ve görevleri, ... Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır."

39. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (Tahir Canan, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucunun temel şikâyeti görüntülerinin yayımlanmasının özel hayata saygı hakkını ihlal ettiğine yönelik olduğundan adil yargılanma hakkına ilişkin şikâyetinin de bir bütün olarak özel hayata saygı hakkı kapsamında incelenmesi gerekir.

a. Kabul Edilebilirlik Yönünden

40. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

b. Esas Yönünden

41. Olayda başvurunun rızası alınmadan elde edilen görüntüleri özel bir televizyon kanalında yayımlanmıştır. Başvurucuya ait görüntülerin özel bir televizyonda yayımlanması, başvuru ile Fox TV isimli yayın kuruluşu arasındaki bir uyumsuzluk olup devlete atfedilebilecek herhangi bir fiil söz konusu değildir. Dolayısıyla somut olaydaki başvurunun Anayasa'nın 20. maddesiyle devlete yüklenen pozitif yükümlülükler kapsamında incelenmesi gerekir.

i. Genel İlkeler

42. Özel hayat kavramı, eksiksiz bir tanımı bulunmayan geniş bir kavramdır. Bu kapsamda korunan hukuki değer esasen kişisel bağımsızlık olup bu koruma bir taraftan herkesin istenmeyen bütün müdahalelerden uzak, kendine özel bir ortamda yaşama hakkına sahip olduğuna işaret etse de diğer taraftan özel hayat kavramının herkesin kişisel yaşamını istediği şekilde sürdürme ve dış dünyayı bu çemberden ayrı tutma kavramına indirgenemeyeceği açıktır. Bu açıdan Anayasa'nın 20. maddesi özel bir sosyal hayat sürdürmeyi güvence altına almaktadır (*Serap Tortuk*, B. No: 2013/9660, 21/1/2015, § 31).

43. Bu yönüyle özel hayat, öncelikle bireylerin kendi bireyselliklerini geliştirebilecekleri ve diğer kişilerle en mahrem ilişkilere girebilecekleri kavramsal ve fiziksel bir alana işaret etmektedir. Bu mahremiyet alanı, devletin müdahale edemeyeceği veya meşru amaçlarla asgari düzeyde müdahale edebileceği özel bir alanı kapsamaktadır. Bireyin mahremiyet hakkının mekânı, kural olarak özel alandır. Ancak özel hayatın korunması hakkı bazı durumlarda kamusal alana da genişleyebilir. Zira meşru beklenti kavramı, bireyin mahremiyetinin kamusal alanda da bazı koşullar altında korunmasını mümkün kılmaktadır (*Serap Tortuk*, § 33).

44. Bireyin mahrem alanının genişliği sosyal yaşam içindeki konumuna bağlı olarak değişebilmektedir. Kamuya mal olmuş politikacı, sanatçı ve sporcu gibi kişilerin mahrem alanları kamuoyunda bilinirlik derecelerine bağlı olarak daralabilmektedir. Normal bir birey bakımından mahrem alana dâhil kabul edilen bazı kişilik değerlerinin kamuya mal olmuş kişiler yönünden aleni yaşamın bir unsuru olarak görülmesi mümkündür. Zira bu kişiler sürekli gözönünde bulunduklarından bunların özel hayatlarının bir bölümü mahrem olmaktan çıkmış ve sosyal statülerinin bir parçası hâline gelmiştir. Bu kişilerin sosyal statüleri gereği alenileşen kişilik değerlerinin mahrem alana dâhil görülmesi mümkün değildir.

45. Bireyi diğerlerinden ayırt eden ve onun kendine has özelliklerini taşıyan resim ve görüntüleri, kişilik değerlerinin bir parçasını oluşturmakta ve bu yönüyle özel hayata saygı hakkının kapsamına girmektedir. Bireyin resim ve görüntülerinin mahrem kalmasında ve başkalarının erişimine kapalı tutulmasında anayasal açıdan korunmaya değer hukuki yarar bulunmaktadır. Bu nedenle görüntü ve resimleri üzerinde tasarrufta bulunma yetkisi kural olarak bireye ait olup kişinin rızası olmaksızın resim ve görüntülerinin çekilmesi, yayımlanması ve başka şekillerde kamusallaştırılması Anayasa'nın 20. maddesi uyarınca özel yaşama saygı hakkına müdahale oluşturur.

46. Anayasa'nın 20. maddesinde güvenceye bağlanan özel hayata saygı hakkı devletin bu hakka müdahale etmesini kural olarak yasakladığı gibi devlete, bireyin özel hayatını üçüncü kişiler tarafından yapılacak müdahalelere karşı koruma pozitif yükümlülüğü yüklemektedir.

47. Kişilerin şeref ve itibarının korunması hakkının güvence altına alınmasını sağlayacak tedbirlerin seçiminde ve ifade hürriyetine yapılacak müdahalelerin kapsam ve gerekliliği hususunda kamu gücünü kullanan organların ve yargı makamlarının belli bir takdir payı bulunmaktadır. Buna karşın bu takdir payı, hem hukuki durumu hem de hukuk kurallarının uygulanmasına yönelik kararları kapsayacak şekilde Anayasa Mahkemesinin denetimine tabidir. Anayasa Mahkemesince yapılacak denetim, derece mahkemelerinin yerine geçerek karar vermek değil yargı mercilerinin takdir yetkilerini kullanarak verdikleri kararların davanın tüm koşulları gözönüne alınarak anayasal hükümlerle uyumlu olup olmadığını tespit etmektir (*Zafer Bozbeý, B. No: 2014/6423, 21/9/2016, § 47*).

48. Özel hayata üçüncü kişi tarafından yapılan müdahalenin bir temel hak ve özgürlüğün üçüncü kişiye tanıdığı yetkilerin kullanımı suretiyle gerçekleşmesi durumunda kamu otoritelerinden beklenen, her iki hak ve özgürlük arasında bir denge kurmaktır. Anayasa'da düzenlenen diğer bir hak ve özgürlüğün kullanımı yoluyla özel hayata saygı hakkına müdahale edildiği hâllerde peşinen özel hayata saygı hakkının daha öncelikli olduğu ve diğer hakkın görmezden gelinmesi gerektiği söylenemez. Bu durumda kamu otoritelerinin somut olayın koşullarını, her iki hakkın kapsamı ve mahiyetini de gözönünde bulundurarak iki tarafın menfaatleri arasında makul bir denge kurması gerekir.

49. İfade özgürlüğü kişinin haber ve bilgilere, başkalarının fikirlerine serbestçe ulaşabilmesi, düşünce ve kanaatlerinden dolayı kınanamaması ve bunları tek başına veya başkalarıyla birlikte çeşitli yollarla serbestçe ifade edebilmesi, anlatabilmesi, savunabilmesi, başkalarına aktarabilmesi ve yayabilmesi anlamına gelir. Basın özgürlüğünü kapsayan ifade özgürlüğü, çeşitli araçlar ile düşünce ve kanaatleri açıklama, yorumlama; bilgi, haber ve eleştirilerin yayın ve dağıtım haklarını kapsar. Aynı zamanda düşüncenin iletilmesini ve dolaşımını gerçekleştirerek bireyin ve toplumun bilgilenebilmesini de sağlar (*Medya Gündem Dijital Yayıncılık Ticaret A.Ş. [GK], B. No: 2013/2623, 11/11/2015, § 27*).

50. Anayasa'nın 26. maddesinde ifade özgürlüğünün kullanımında başvurulabilecek araçlar "söz, yazı, resim veya başka yollar" olarak ifade edilmiş ve "başka yollar" ifadesiyle her türlü ifade aracının anayasal koruma altında olduğu gösterilmiştir. İfade özgürlüğü, Anayasa'da yer alan diğer hak ve özgürlüklerin önemli bir kısmını doğrudan etkiler. Gazete, dergi veya kitap biçiminde basın yayın yoluyla düşüncenin yayılmasının başlıca aracı olan basın da ifade özgürlüğünün kullanılma biçimlerinden biridir (*Bekir Coşkun [GK], B. No: 2014/12151, 4/6/2015, § 30; İlhan Cihaner (2), B. No: 2013/5574, 30/6/2014, § 54*).

51. Basın özgürlüğü, Anayasa'nın 28. ve 32. maddelerinde özel olarak düzenlenmiştir. Basın özgürlüğü gazete, dergi, kitap gibi araçlar ile düşünce ve kanaatleri açıklama, yorumlama, bilgi, haber ve eleştirilerin yayın ve dağıtım haklarını kapsar (AYM, E.1996/70, K.1997/53, 5/6/1997). Basın özgürlüğü düşüncenin iletilmesini ve dolaşımını gerçekleştirerek bireyin ve toplumun bilgilenebilmesini sağlar. Çoğunluğa muhalif olanlar da dâhil olmak üzere düşüncelerin her türlü araçla açıklanabilmesi, açıklanan düşünceye paydaş sağlanabilmesi, düşünceyi gerçekleştirme konusunda ilgililerin ikna edilebilmesi çoğulcu demokratik düzenin gereklerindedir.

Bu itibarla ifade özgürlüğü ile basın özgürlüğü, demokrasinin işleyişi için yaşamsal önemdedir (*İlhan Cihaner (2)*, § 56). Basın özgürlüğü, yalnızca düşünce ve kanaatlerin içeriğini değil iletilme biçimlerini de koruma altına almaktadır (*İlhan Cihaner (2)*, § 54).

52. Basın yayın kuruluşlarının kamuya mal olmuş kişilerle ilgili haber yapması ve bu haberin ilgili kişinin belli ölçüde özel hayatına ilişkin bulunması doğaldır. Ancak kamuya mal olmuş kişilerin de -daha dar da olsa- bir mahrem alanlarının bulunduğu ve bu kişilerin de özel yaşamlarına saygı gösterilmesini bekleme hakkına sahip oldukları unutulmamalı ve özel hayata saygı hakkı ile basın özgürlüğü arasında makul denge gözetilmelidir. Bu denge ihtiyacı, resim ve görüntü gibi kişiliğin önemli bir bileşenini teşkil eden değerler söz konusu olduğunda daha da önem taşımaktadır.

53. Özel hayata saygı hakkı ile ifade özgürlüğü arasında makul denge kurulurken haber, yorum veya yayının kamu yararına yönelik bir tartışmaya katkı sağlayıp sağlamadığı, ilgili kişinin kamuoyunda bilinirlik derecesi ve haberin konusu, ilgili kişinin önceki eylemleri, bilginin edinildiği yöntem ve doğruluğu ile resim veya görüntünün çekildiği koşullar ve yayının içeriği, şekli ve sonuçları gözönünde bulundurulur (Detaylı açıklama için bkz. *İlhan Cihaner (2)*, §§ 66-73).

ii. İlkelerin Olaya Uygulanması

54. Olayda başvurunun evinin terasında/balkonunda çekilmiş görüntüleri 14/7/2010 tarihinde saat 23.00'te Fox TV isimli yayın kuruluşunun "Bizden Kaçmaz" adlı programında yayımlanmıştır. Başvurucunun görüntülerinin kişiliğinin bir parçası olarak özel hayatı kapsamında olduğu açıktır. Bu görüntülerin televizyon programında yayımlanması başvurunun özel hayatına saygı hakkına müdahale oluşturmaktadır. Öte yandan buradaki müdahale basın özgürlüğü kapsamında kalan haber yapma ve eleştiri hakkının kullanımından kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla başvurunun özel yaşamına saygı hakkına yapılan müdahalenin ihlal oluşturup oluşturmadığının tespiti bakımından müdahalede bulunulan özel hayata saygı hakkı ile müdahale sebebi teşkil eden basın özgürlüğü arasında denge kurulup kurulmadığına bakılması gerekir.

55. Başvurucu, toplumda tanınan bir sinema ve televizyon oyuncusudur. Sanatçıların özel hayatlarının toplumun belli bir kesiminin merakını cezbediği bilinen bir gerçektir. Bu yüzden sanatçıların özel yaşamlarının belli bir ölçüye kadar haber ve eleştiriye konu edilmesinin demokratik bir toplumda hoşgörülle karşılanması gerekir. Sanatçının özel yaşamına ilişkin olarak sağlanması gereken korumanın sıradan bir insana nazaran daha az olduğu hatırdan uzak tutulmamalıdır. Dolayısıyla toplumun bir kesiminde oluşan merak duygusunun tatmini amacıyla sanatçının özel yaşamının basın ve yayın araçları kanalıyla haberleştirilmesinde ve eleştiri konusu edilmesinde kamu yararı bulunduğu söylenebilir. Ancak bu durum, sanatçının özel yaşamının her türlü detayına kadar haberleştirilebileceği biçiminde anlaşılabilir. Sanatçının kamuya mal olması özel yaşamını Anayasa'nın 20. maddesinde düzenlenen özel hayata saygı güvencesinin kapsamı dışına çıkarmaz. Bu noktada -somut olay bakımından- başvurunun kendi eylem ve tutumu ile başvurucuya ait görüntülerin elde edilmiş biçimi büyük önem taşımaktadır.

56. Bir kimseye ait görüntülerin üçüncü kişilere kapalı olan bir alana gizlice girilerek veya normal şartlarda üçüncü kişilerce görülmesi mümkün olmadığı hâlde gösterilen özel bir çaba ve uygulanan özel bir teknik sayesinde görülebilir hâlde gelen açık alanlarda rıza dışı çekilmesi hâlinde basın özgürlüğünün sınırlarının aşıldığından ve özel hayata saygı hakkının zedelendiğinden söz edilebilir. Zira bu durumda görüntüler,

sahibinin iradesine ve aldığı tedbirlere rağmen elde edilmiş olup görüntüsü elde edilen kişinin mahremiyetini koruma iradesinin varlığından kuşkuya düşülmesini gerektirecek hiçbir neden yoktur. Buna karşılık görüntülerin kamuya açık bir alanda çekilmesi hâlinde ilgilinin görüntü altına alınan anların mahrem kalmasını istediği hususunda tereddütler oluşabilir. Benzer şekilde özel bir alanda bile olsa bunların o özel alanın dışındaki üçüncü kişiler tarafından herhangi bir hususi çaba sarf edilmesine gerek duyulmaksızın görülebildiği hâllerde de aynı sonuca ulaşmak gerekir. Özetle basın özgürlüğü -kamuoyunda biliniyor olsa da- kişinin mahrem kalmasını istediği ve bu yönde asgari tedbirleri aldığı özel yaşamına ait görüntülerin üçüncü kişiler tarafından kayıt altına alınmasını ve yayımlanmasını mazur göstermez. Diğer bir ifadeyle kamuoyunda bilinir olmak, alenileşmesi istenmeyen özel yaşama ait anların kayıt altına alınarak yayımlanmasını -basın özgürlüğünün kullanımı gereğiyle bile olsa- haklılaştırmaz. Bu itibarla başvurucuya ait görüntülerin elde edilme yöntemi irdelenmelidir.

57. Başvurucuya ait görüntüler, İstanbul ili Kabataş semtinde bulunan ve altı katlı bir apartmanın en üst katında yer alan evinin terasında/balkonunda bulunduğu ve Ş.G. ile yakınlaştığı esnada çekilmiştir. Balkon/teras, üçüncü kişilerin rıza dışı girişine kapalı olan konutun bir parçası olsa da buralardaki yaşam faaliyetlerinin dışarıdan görülebilmesi nedeniyle mahremiyetin sınırlı kalabileceği ve bunların belli ölçüde alenileşebileceği izahtan varestedir. Bu nedenle mahremiyetini korumak isteyenlerin balkondaki yaşam aktivitelerini buna göre sınırlamaları beklenir. Kişinin başkaları tarafından görülebileceğini bilerek mahrem alanında kalması gereken aktivitelerini balkona taşıması durumunda bunların başkaları tarafından görülebildiğinden şikâyet etme hakkı söz konusu olamaz. Zira mahremiyetin korunması ve mahrem alana ilişkin hususların alenileşmesinin önlenmesi sorumluluğu öncelikle bireyin kendisine aittir.

58. Başvurucu, balkonunun yoldan geçenler tarafından görülmesinin mümkün olmadığını ve bu nedenle görüntülerin ancak yüksek bir yerden yakınlaştırma yöntemiyle çekilmiş olabileceğini ileri sürmüştü; Mahkeme ise bu görüntülerin kamuya açık bir alan olan sokaktan çekildiği sonucuna ulaşmıştır. Dosyaya sunulan görüntü kaydı incelendiğinde görüntülerin başvurucunun balkonundan daha düşük bir kottan çekildiği ve balkonun aşağıdan görülebilen çok küçük bir alanını içerdiği görülmektedir. Bu durumda görüntülerin sokaktan çekildiği hususunda Mahkemece ulaşılan kanaatin aksi yönde bir sonuca ulaşılabilmesi için herhangi bir neden bulunmamaktadır. Mahkemenin kabulüne göre başvurucunun balkonun bu köşesinde partneriyle yakınlaşmasının kameranın çekim yaptığı noktada bulunan insanlar tarafından özel bir çaba sarf edilmesine ihtiyaç duyulmadan görülebildiği anlaşılmaktadır. Başvurucunun kendi rızasıyla balkonun dışarıdan görülebilen alanında, balkonu çevreleyen korkulukların dışına taşarak açık alandan herkesçe elde edilebilirliğine imkân verecek şekilde partneriyle yakınlaşmayı tercih ettiği gözetildiğinde mahremiyetin korunması hususunda yeteri kadar hassas davranmadığı ve üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmediği değerlendirilmektedir.

59. Belli bir hayran kitlesine sahip başvurucu ile Ş.G. arasında yaşananları muhabirin haber yapmaya değer görmesi anlaşılabilir bir durumdur. Görüntülerin kayıt altına alınması kişilik hakları yönünden hassasiyet taşısa da bunların başvurucunun dışarıya kapalı konutuna girilmeksizin kamunun kullanımına açık bir alandan (sokaktan) ve herkes tarafından görülebilen bir yerden çekilmiş olması ve görüntüsü çekilenlerin sanatçı kişiliği dikkate alındığında basın özgürlüğünün sınırları içinde kaldığı değerlendirilmektedir. Öte yandan görüntülerin içeriğine bakıldığında başvurucu ile Ş.G.'nin yakınlaşmasından ibaret olduğu ve ilgililer açısından kabul edilemez derecede rahatsızlığa yol açabilecek unsurlar içermediği görülmektedir.

60. Bu durumda yukarıdaki değerlendirmelerin tamamı ve yargı mercilerinin farklı çıkarları dengelerken sahip olduğu takdir payları da dikkate alındığında Anayasa'nın 20. maddesinin birinci fıkrasında yer alan pozitif yükümlülüklerle uyulduğu ve başvurunun özel hayatının korunması hakkı ile davalının basın özgürlüğü arasında makul bir dengeyi gözetildiği sonucuna varılmıştır.

61. Açıklanan nedenlerle özel hayata saygı hakkının ihlal edilmediğine karar verilmesi gerekir.

B. Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

62. Başvurucu, yargılamanın uzun sürmesi nedeniyle makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

63. Medeni hak ve yükümlülüklerle ilgili uyumsuzluklara ilişkin yargılamanın süresi tespit edilirken, sürenin başlangıç tarihi olarak davanın ikame edildiği tarih; sürenin sona erdiği tarih olarak -çoğu zaman icra aşamasını da kapsayacak şekilde- yargılamanın sona erdiği tarih, yargılaması devam eden davalar yönünden ise Anayasa Mahkemesinin makul süre şikâyetiyle ilgili kararını verdiği tarih esas alınır (*Güher Ergun ve diğerleri*, B. No: 2012/13, 2/7/2013, §§ 50, 52).

64. Medeni hak ve yükümlülüklerle ilgili uyumsuzluklara ilişkin yargılama süresinin makul olup olmadığı değerlendirilirken yargılamanın karmaşıklığı ve kaç dereceli olduğu, tarafların ve ilgili makamların yargılama sürecindeki tutumu ve başvurunun yargılamanın süratle sonuçlandırılmasındaki menfaatinin niteliği gibi hususlar dikkate alınır (*Güher Ergun ve diğerleri*, §§ 41-45).

65. Anılan ilkeler doğrultusunda Anayasa Mahkemesinin benzer başvurularda verdiği kararlar dikkate alındığında somut olayda dört yıl devam eden yargılama süresinin makul olduğu sonucuna varmak gerekir.

66. Açıklanan nedenle başvurunun bu kısmının, diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekmektedir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın **KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA**,

2. Makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle **KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA**,

B. Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan maddi ve manevi varlığın korunması hakkının **İHLAL EDİLMEDİĞİNE**,

C. Yargılama giderlerinin başvurunun üzerinde **BIRAKILMASINA**,

D. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına **GÖNDERİLMESİNE** 5/10/2017 tarihinde **OYBİRLİĞİYLE** karar verildi.

Başkan
Burhan ÜSTÜN

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ